

Patrimoni Custodiat

Biblioteques, Arxius,
i Centres de documentació

XLIVè curset

Jornades Internacionals sobre la Intervenció en el Patrimoni
Arquitectònic

16, 17, 18 i 19 de desembre 2021

Direcció

Ana Chust Peters i Dídac Gordillo Bel, arquitectes

Membres de l'equip

Roc Domingo Puig, Àlex Grávalos i Torner, Alfred Pastor Mongrell
Marta Urbiola i Domènech

AGRUPACIÓ D'ARQUITECTES
PER A LA DEFENSA I LA INTERVENCIÓ
EN EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

COAC

arquitectes.cat

PRESENTACIÓ OBJECTIUS CURSET TROBADES PUBLICACIÓ

COAC

arquitectes.cat

“Les biblioteques són l’expressió de la cultura d’una societat, i els espais i els edificis que s’han projectat i han ubicat biblioteques al llarg de la història responen no sols a una expressió arquitectònica sinó que estan relacionats amb la funció social i al seu contingut simbòlic. La nostra societat és canviant i això es reflecteix en aquests espais que segueixen vius per intentar organitzar i ordenar la memòria de cada comunitat.’ (Dr. Alfonso Muñoz Cosme)

Avui, no intervenim en cap edifici patrimonial sense entendre prèviament que és un document en sí mateix, que forma part d’una societat, d’una comunitat i ancorat a la història local. Les biblioteques històriques s’han convertit en una arquitectura de custòdia, alhora que l’objecte custodiat forma part d’aquesta arquitectura.

I intervenir a l’hora en l’espai de custòdia i en l’objecte custodiat requereix reflexió i interrelacions, que curset rere curset hem anat enriquint amb diferents professionals i casos d’estudi.

Els edificis destinats a les biblioteques, arxius i centres de documentació han fet en els darrers quaranta anys un canvi important donada la integració de la digitalització de catàlegs i fons, i en els darrers vint anys han endolcit barreres (fitxers, fitxes, paperetes de sol·licitud....) essent espais atractius, oberts, amigables.

PRESENTACIÓ OBJECTIUS CURSET TROBADES PUBLICACIÓ

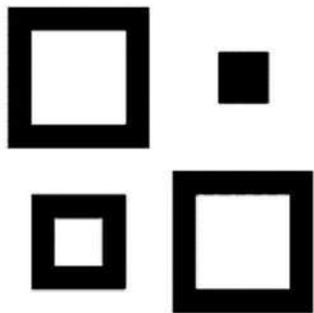
Darrere de cada curset hi ha la voluntat expressa de posar en valor la riquesa i la diversitat del Patrimoni Arquitectònic de cada comunitat, i enguany també el posem en el Patrimoni Documental. Dupliquem objectius.

Repensar els espais tradicionals de les **biblioteques**, vinculades a la història de cada comunitat. Posar en valor que l'arquitectura de les biblioteques és també l'expressió de la cultura d'una societat, i que intervenir avui és comprendre la comunitat, els canvis, les invisibilitzacions, les noves necessitats, les interrelacions, la sostenibilitat, el manteniment, les instal·lacions, l'organització.

Les biblioteques s'estan convertint en una arquitectura social, amb horaris amplis, i per tant relacionada directament amb l'entorn cultural proper i alhora connectades internacionalment. Els espais han de donar resposta a la soledat per la lectura i l'estudi, incloure els espais de sensibilització històrica i els canvis tecnològics pensats des del punt de vista de la sostenibilitat.

Donar accés i visualitzar els arxius. Els **arxius** realitzen el paper imprescindible de custodiar el patrimoni documental per garantir determinats drets i possibilitar l'elaboració de la memòria històrica basada en fonts fidedignes. Posar en valor, per damunt de les normatives de protecció, el valor documental del que ha representat cada arquitectura per a cada comunitat. Com establir polítiques de manteniment i recuperació de les memòries locals a través dels espais de custòdia.

Interrelació entre **centres de documentació, d'informació especialitzada** que dona suport a una comunitat o professió específica. La digitalització i les xarxes permeten sumar esforços, compartir recursos, donar a conèixer el patrimoni cultural de forma ràpida i integradora.

EXPOSICIÓ “COL·LECCIONS”

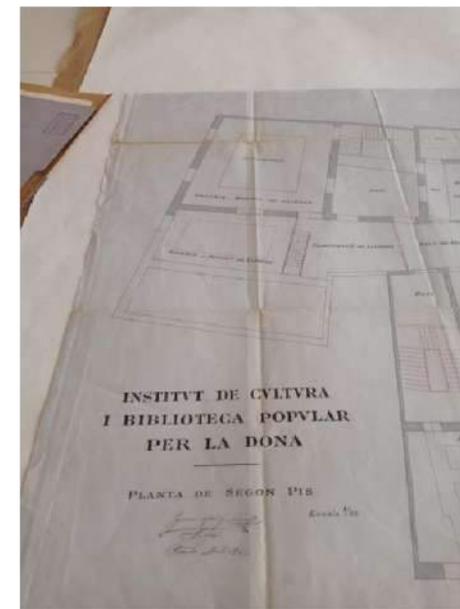
Les Jornades del Curset s’han realitzat des de fa quaranta-tres anys pels volts de Santa Llúcia, formant part del patrimoni de l’Agrupació i del propi Col·legi, on uns tres-cents professionals amb interessos en comú per a l’estudi sobre la intervenció i la divulgació del Patrimoni hi participen. Enguany i amb la col·laboració de la **Biblioteca, l’Arxiu Històric i l’Àrea de Cultura del Col·legi d’Arquitectes de Catalunya** es realitzarà una exposició emmarcada en la sèrie “Col·leccions”, que exhibirà material relacionat amb la temàtica del Curset, donant a conèixer una petita mostra del gran fons que l’Arxiu custodia (plànols, cartografia, esbossos, dibuixos, publicacions, fotografies, correspondència...).

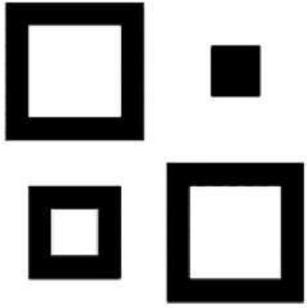
PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

Arxiu Històric COAC
Biblioteca Popular de la Dona. Ignasi Mas i Morell.
1919

INICI DEL CURSET itinerari pels espais de custòdia

PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

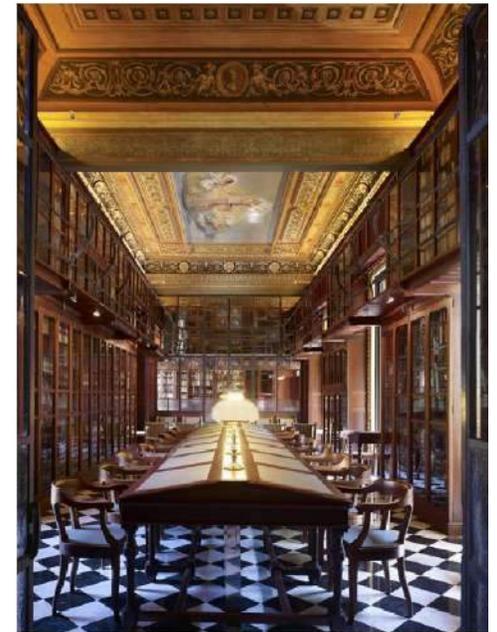
“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

LA CASA DE L'ARDIACA (S.XII). La casa la va adquirir l'Ajuntament l'any 1919 per a instal·lar-hi l'Arxiu Històric de la Ciutat, projecte de l'arquitecte Josep Goday. Reformat posteriorment el 1991, pels arquitectes Roser Amadó i Lluís Domènech. La visita es realitzarà acompanyada per l'arxiver Oriol Calvet Casajuana i la cap dels Arxius Municipals de Barcelona, na Montserrat Beltran i Morales

L'ATENEU BARCELONÈS (Palau Savassona). L'Entitat acompanya des de fa més de 150 anys la societat i la cultura catalanes com a centre de debat intel·lectual. Acull la biblioteca civil privada més important de Catalunya i el seu recentment reformat l'arxiu. La biblioteca fou projectada per l'arquitecte Josep Font i Gumà el 1904. Ens acompanyaran en la visita els arquitectes Mateu Barba i Àlex Gràvalos.

La Casa de l'Ardiaca

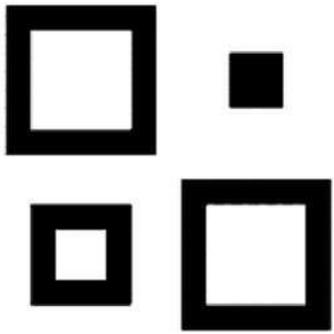

L'Ateneu

COAC

arquitectes.cat

BIBLIOTEQUES expressió de la cultura d'una societat

PRESENTACIÓ. LES BIBLIOTEQUES COM A EXPRESSIÓ DE LA CULTURA D'UNA SOCIETAT. Els espais del saber i la seva classificació històrica. Els espais de lectura no solament van vinculats a la custòdia del patrimoni documental, sinó també a la passió per la lectura. Alfonso Muñoz Cosme, Dr. arquitecte, antic sots-director general de l'Institut del Patrimoni Cultural d'Espanya, pertanyent al Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

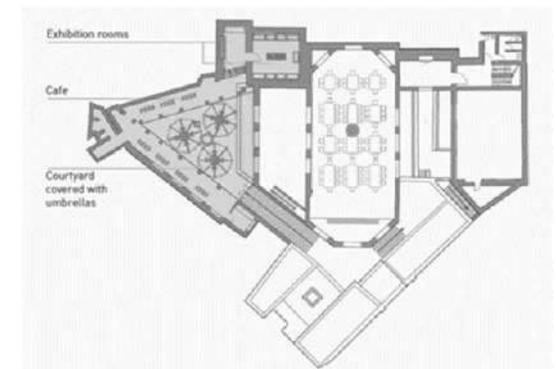
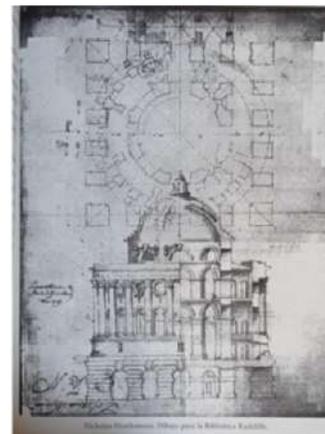
PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

BIBLIOTECA AL-QARAWIYYIN DE FES. Més de 1.100 anys d'història vinculen dues dones. Construït el 859, l'edifici va ser concebut per Fàtima El-Fihriya, que va destinar la seva herència a crear una mesquita amb madrassa. El 2012, el Ministeri de Cultura marroquí va encarregar a Aziza Chaouni Projects la rehabilitació i conservació de la biblioteca més antiga del Marroc, situada dins del complex educatiu al centre de la medina de Fes, Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Aziza Chaouni, arquitecta.

Biblioteca de Ebla.
Reconstrucción del sistema de depósito de las tablas cerámicas según Paolo Matthiae.

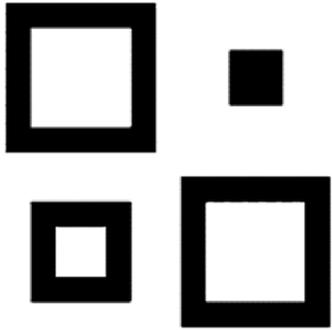
Los espacios del saber. Història de la arquitectura de las bibliotecas. Alfonso Muñoz Cosme

Aziza Chaouni Projects

COAC

arquitectes.cat

BIBLIOTEQUES expressió de la cultura d'una societat

LES BIBLIOTEQUES DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA. El juny 1915 la Mancomunitat convoca el primer concurs per a l'adjudicació de quatre biblioteques populars, i a la tardor del mateix any s'inaugura l'Escola Superior de Bibliotecàries. Joaquim Maria Puigvert Solà, Dr. en història de l'art.

LA BIBLIOTECA POPULAR DE VALLS. La primera biblioteca popular creada per la Mancomunitat ja no té l'ús original. Joan Figuerola Mestre, Joan Carles Gavaldà Bordes i Jordi Romera Cid, arquitectes

LES BIBLIOTEQUES DE PUIG I CADAFALCH. Eduard Riu Barrera, historiador i arqueòleg, Servei del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya

BIBLIOTECA-MUSEU VÍCTOR BALAGUER A VILANOVA I LA GELTRÚ. Adaptació de noves instal·lacions a l'edifici. Anabel Fuentes Montiel, arquitecta

PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

COAC

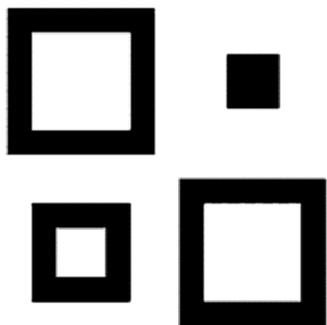
arquitectes.cat

Biblioteca Popular de Valls

Biblioteca-Museu
Víctor Balaguer

BIBLIOTEQUES moviment modern, societat d'informació

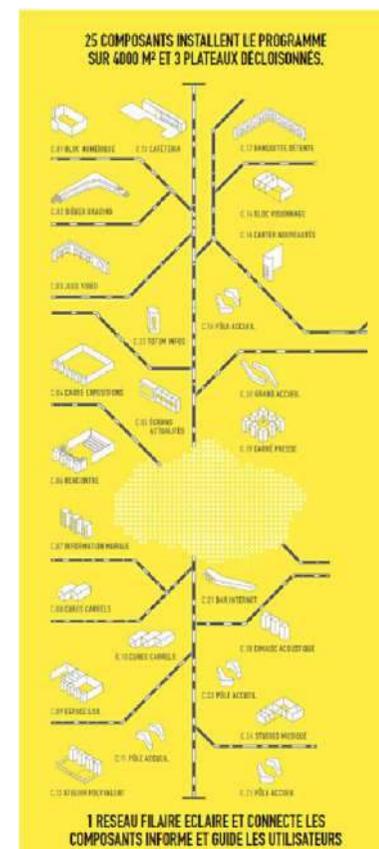
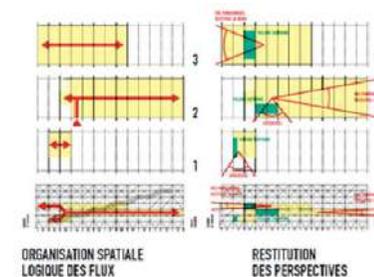
LES BIBLIOTEQUES DE MIES VAN DER ROHE I LA CUSTODIA DE LA DOCUMENTACIÓ DEL MOVIMENT MODERN. Anna Ramos Sanz, arquitecta. Directora de la Fundació Mies Van der Rohe, a Barcelona

BPI. BIBLIOTHÈQUE PUBLIQUE D'INFORMATION. CENTRE POMPIDOU.

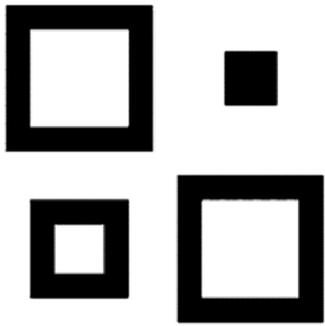
L'equip de Canal Architecture adapta la Bibliothèque Publique d'information, dins del Centre Pompidou recuperant la integritat arquitectònica de l'edifici, proposat a l'inventari d'edificis protegits com a monument històric. Patrick Rubin, arquitecte Equip Canal Architecture

PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

Centre Pompidou. Biblioteca Pública d'Informació

BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES edificis patrimonials en centres urbans

PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES. L'arquitectura bibliotecària en edificis patrimonials i la seva ubicació urbana. Santi Romero Garuz. Arquitecte, cap de la Unitat d'Arquitectura Bibliotecària de la Diputació de Barcelona fins el 2020

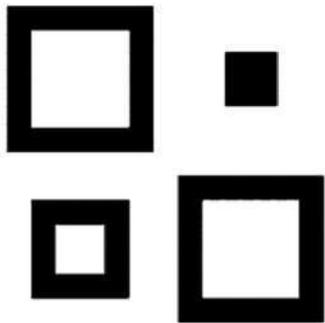
ANTIC CELLER DE CAN CASAS. Intervencions per a adaptar la Biblioteca i la rehabilitació del conjunt. Barcelona. Jordi Rogent Albiol, arquitecte, antic cap del Departament de Patrimoni Arquitectònic Històric i Artístic de l'Ajuntament de Barcelona, i Joan Closa Pujabet, arquitecte, Gerent de Serveis d'Equipaments, Infraestructures Urbanes i Patrimoni Arquitectònic de la Diputació de Barcelona

BIBLIOTECA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCs. Rehabilitació del sostre de la biblioteca de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Gerard Fontanals i Clop, arquitecte de la Diputació de Lleida

Can Casas.
El Bruc

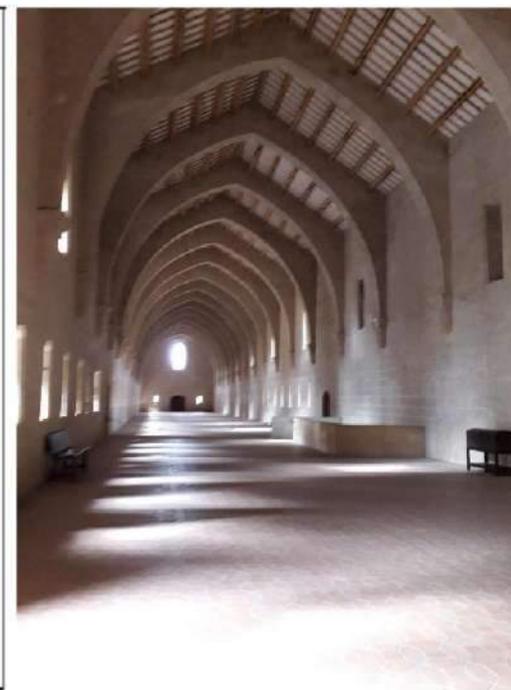
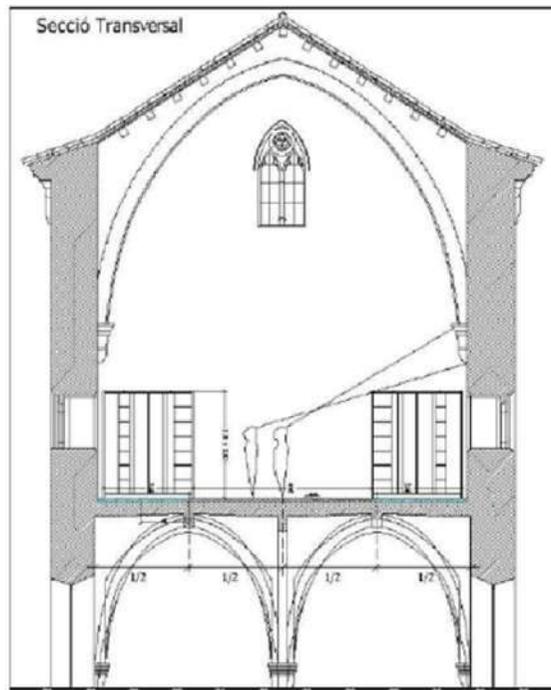
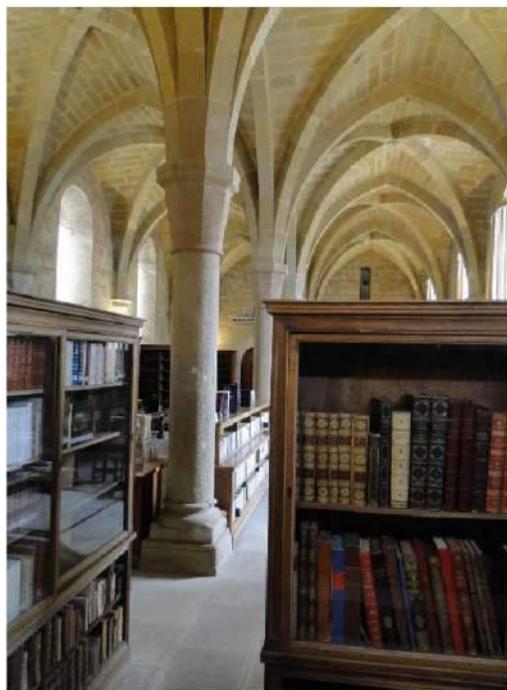
CLOENDA DEL CURSET. Visita al Monestir de Poblet

Visita a Poblet, actual biblioteca i els espais de la nova que no ha estat, així com al Palau de l'Abat, seu de l'Arxiu Tarradellas, acompanyats per Jordi Portal Liaño, arquitecte.

El Pla Director de Poblet, és també un Pla de Gestió, com la gestió dels usos que en fan els monjos benedictins, mantenint viu i actiu l'edifici amb els valors de l'Orde, amb sostenibilitat, autogestió, generació de productes de proximitat, comunitat.

PRESENTACIÓ
OBJECTIUS
CURSET

“COL·LECCIONS”
INICI CURSET
BIBLIOTEQUES
ARXIUS
DEBAT OBERT
CENTRES DOC
CLOENDA
TROBADES
PUBLICACIÓ

Poblet. Secció transversal Jordi Portal

COAC

arquitectes.cat